

PODSTAWY PROGRAMU WYCHOWANIA

**w Zespole Szkół nr 6
*im. Macieja Rataja w Elku***

I. WSTĘP

Zgodnie z ideą reformy systemu edukacji nasz Zespół Szkół powinien realizować zadania opiekuńcze, wychowawcze i dydaktyczne, uwzględniając poziom rozwoju psychofizycznego ucznia i jego sytuację rodzinną. Wychowanie jest nierozłącznie związane z kształceniem i obejmuje przygotowanie do życia rodzinnego i społecznego. Prowadzone powinno ono być we współpracy z rodziną oraz środowiskiem lokalnym. Nasz Zespół Szkół powinien:

- a) umożliwiać: zdobycie wykształcenia w zakresie ogólnym i zawodowym, poznawanie i rozumienie świata, ujawnianie i rozwijanie różnych zainteresowań i uzdolnień, rozumienia siebie, innych ludzi i ich poglądów, poszukiwanie duchowych wartości życia, rozwijanie potrzeb doskonalenia się, przygotowanie do odpowiedzialnego własnego rozwoju i życia wśród ludzi, samoidentyfikację narodową i kulturową, kształtowanie postaw patriotycznych oraz poczucie przynależności do społeczności lokalnej, grupy etnicznej, narodu i społeczności międzynarodowej;
- b) zapewniać: opiekę, przyjazne, bezpieczne i korzystne dla zdrowia ucznia warunki edukacji, poszanowanie praw ucznia, przestrzeganie statutowych obowiązków ucznia, warunki prawidłowego rozwoju psychofizycznego;
- c) wspierać: rozwój osobowości w zgodzie z systemem wartości, respektując prawa innych, wartości uniwersalne i przyjęte normy, możliwość samorealizacji, aktywność poznawczą i twórczą, rozwój emocjonalny ucznia i jego wrażliwość na problemy społeczne, samowychowanie, samokształcenie i kierowanie własnym rozwojem, prospołeczne, proekologiczne i prozdrowotne działania ucznia.

Uczeń naszej szkoły ma warunki do rozwijania umiejętności i kompetencji w zakresie: uczenia się, myślenia, poszukiwania, działania, doskonalenia się, komunikowania się i współpracy.

Uczeń powinien mieć możliwość integralnego rozwoju wszystkich sfer swojej osobowości, a w szczególności w zakresie: rozwoju fizycznego, kształcenia zmysłów, uczenia się kierowania emocjami, nabywania określonych umiejętności i kompetencji, sprawności intelektualnej, rozwoju moralnego, ćwiczenia woli, rozwoju duchowego. Powinien on być usytuowany w centrum działalności szkoły i traktowany jako podmiot wychowania i kształcenia (edukacji).

Wychowanie powinno być apolityczne, ale uwzględniające wychowanie obywatelskie, polegające na wspomaganiu uczniów w jego poszukiwaniu i dochodzenie do własnych poglądów i przekonań politycznych.

II. CELE I ZADANIA WYCHOWAWCZE

Celem ogólnym wychowania jest wszechstronny rozwój osobowy ucznia, a w szczególności w zakresie: intelektualnym, psychicznym, społecznym, zdrowotnym, estetycznym, moralnym i duchowym.

Ważniejsze cele wychowawcze to:

- oddziaływanie na ucznia tak, by dzięki wychowaniu rodzinnemu i w szkole chciał rozwijać w sobie dociekliwość poznawczą w zakresie rozróżniania i poznawania prawdy i piękna w świecie,
- rozwijanie wrażliwości ucznia na dobro oraz piętnowanie różnych odmian zła i kłamstwa,
- budzenie wrażliwości moralnej i wspomaganie ucznia w jego samodzielnych osądach i działaniach moralnych,
- wspieranie ucznia w kształtowaniu własnej świadomości moralnej, a nie ograniczanie się tylko do przekazywania wiedzy etycznej,
- uczenie w każdych okolicznościach i sytuacjach rzetelnej pracy i uczciwości w realizacji własnych celów,
- budzenie w uczniu szacunku dla dobra wspólnego jako podstawy życia społecznego w ogóle, a dla rodziny,
- społeczności lokalnej i państwowej w szczególności,
- pogłębianie w sercach młodzieży uczuć patriotycznych więzi z Ojczyzną (miłości Ojczyzny),
- uczenie i wychowanie w duchu demokracji i wolności w granicach prawa i sumienia,
- wyczulenie na dobro osobiste i dobro wspólne oraz odpowiedzialność w tym zakresie,
- budzenie i właściwe formułowanie poczucia odpowiedzialności za swój rozwój i zdrowie, swoje postępowanie
- wobec rodziny (obecnie i w przyszłości), wobec kolegów, nauczycieli, osób starszych i niepełnosprawnych,
- uczenie współodpowiedzialności za stan ekologiczny i estetykę środowiska szkolnego, lokalnego i losy Ojczyzny,
- uczenie i pogłębianie kultury zachowania na co dzień.

Zasadniczymi priorytetami wychowawczymi dziś i w najbliższych latach są:

- pomoc uczniom w orientacji etycznej i hierarchizacji wartości;
- personalizacja życia w rodzinie, grupie koleżeńskiej, klasie, grupie wychowawczej w internacie, szkole oraz szerszej społeczności;
- kształtowanie etyki pracy i odpowiedzialności za słowa i czyny.

Nauczyciele i uczniowie powinni kształtować w sobie postawę dialogu i przyczyniać się do tworzenia klimatu zaufania.

Wszyscy nauczyciele w naszej szkole w swojej pracy wychowawczej, wspierając w tym zakresie obowiązki rodziców, winni zmierzać do tego, aby uczniowie w szczególności:

1. Znajdowali w szkole środowisko wszechstronnego rozwoju osobowego.
2. Rozwijali w sobie dociekliwość poznawczą.
3. Mieli świadomość życiowej użyteczności poszczególnych przedmiotów szkolnych, jak i całej edukacji w danym typie szkoły oraz innych treści realizowanych zgodnie z programem wychowawczym.
4. Stawali się coraz bardziej samodzielni w dążeniu do dobra w jego wymiarze indywidualnym i społecznym, godząc umiejętnie dobro własne z dobrem innych, odpowiedzialność za siebie i odpowiedzialność za innych, wolność własną z wolnością innych.
5. Poszukiwali, odkrywali i dążyli poprzez rzetelną pracę do osiągnięcia życiowych celów i wartości ważnych dla odnalezienia własnego miejsca w świecie.
6. Uczyli się szacunku dla dobra wspólnego jako podstawy do życia społecznego oraz przygotowywali się do życia w rodzinie, w społeczności lokalnej i w państwie w duchu przekazu dziedzictwa kulturowego i postaw patriotycznych.
7. Przygotowywali się do rozpoznawania wartości moralnych, dokonywania wyborów i hierarchizacji oraz mieli możliwość doskonalenia się.
8. Kształtowali w sobie postawę dialogu, umiejętność słuchania innych i rozumienia ich poglądów, umieli współdziałać i współtworzyć w naszej szkole wspólnotę nauczycieli i uczniów.

Nasza szkoła powinna być wspólnotą wzajemnie wychowującą się. Wychowanie dokonuje się bowiem nie tylko w uczniach, ale i w tych, którzy świadomie tworzą tę wspólnotę, tj: nauczycielach, ich wychowankach, jak i samych rodzicach. Pamiętać jednak powinniśmy, iż pierwotne i największe prawa wychowawcze w stosunku do swoich dzieci mają rodzice.

III. STRUKTURA PROGRAMU WYCHOWAWCZEGO ORAZ ZABEZPIECZENIA ORGANIZACYJNE JEGO REALIZACJI.

Opracowanie to jest podstawą planowania działalności wychowawczej w naszym Zespole na konkretny rok szkolny pod nazwą „Program wychowawczy Zespołu Szkół nr 6 im. Macieja Rataja w Ełku na rok szkolny ...”. Podstawy programowe jak i program wychowawczy są zgodne ze Statutem Szkoły. Określone w Statucie ogólne cele, zadania i zasady wychowawczo-opiekuńcze są nadal obowiązujące. Programy te pozostają również w zgodzie z art. 53 Konstytucji RP o prawie rodziców do wychowywania własnych dzieci.

Program wychowawczy na dany rok szkolny powinien obejmować w szczególności następującą problematykę:

1. Powinności wychowawcze będące wymiarem pracy edukacyjnej każdego nauczyciela określone w ramach zadań ogólnych szkoły.
2. Powinności i treści wychowawcze właściwe dla poszczególnych zajęć edukacyjnych.
3. Powinności wychowawców klasowych.
4. Wychowawcze treści zawarte w Statucie Szkoły.
5. Harmonogram działań doraźnych i okolicznościowych imprezy, uroczystości, teatr

szkolny, inscenizacje.

6. Istniejące lub wprowadzane zwyczaje i obyczaje szkolne.
7. Zasady współpracy wychowawczej z rodzicami.
8. Zasady współpracy wychowawczej z samorządem i środowiskiem lokalnym.
9. Cele wychowawcze szkolnego samorządu uczniowskiego.

Powinności wychowawcze każdego nauczyciela, jak też dla poszczególnych zajęć edukacyjnych oraz powinności wychowawców klas w naszej szkole będą realizowane między innymi w oparciu o niżej podane dziedziny edukacji wychowawczej wraz z celami i zadaniami szkoły, umiejętnościami i kompetencjami absolwentów, treściami orientacyjnie rozpisanyymi na klasy wszystkich typów szkół w Zespole.

Dziedzina edukacji wychowawczej: zakres, główne cele, zadania szkoły oraz umiejętności i kompetencje absolwentów	Treści rozpisane orientacyjnie na klasy we wszystkich typach szkół w Zespole		
	I	II	III, IV
	Szkoły ponadgimnazjalne		
1	2	3	4
<p>I. WYCHOWANIE DO WŁASNEGO ROZWOJU I ŻYCIA WŚRÓD LUDZI.</p> <p><u>Zakres:</u> praca nad sobą, odpowiedzialność za siebie i innych, życie wśród rówieśników w społeczeństwie, w rodzinie, kultura zachowania się na co dzień, subkultury młodzieżowe, przygotowanie do pracy zawodowej, załatwianie spraw osobistych. komunikowanie się, opinia publiczna, środki masowego przekazu, wartości moralne i duchowe.</p> <p><u>Cele:</u> rozwój osobowości ucznia w zakresie moralnym, duchowym, społecznym i estetycznym; ukształtowanie aktywnej postawy wobec potrzeby własnego rozwoju i odpowiedzialności w tym zakresie, jak i za swoje życie wśród ludzi</p> <p><u>Zadania szkoły*</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - integrowanie działań szkoły i rodziny i współpraca z rodzicami, - kształtowanie krytycznej postawy wobec wszelkiego zła we współzyciu ludzi, - rozwijanie aktywności ucznia wspierającej jego własny rozwój, - stymulowanie procesu samowychowania, - pomoc we właściwym przeżyciu okresu dojrzewania i dorastania, - tworzenie klimatu szacunku do kolegów, przyjaźni, miłości, • wspieranie rozwoju moralnego i kształtowanie hierarchii wartości, • pomoc w poszukiwaniu odpowiedzi na podstawowe pytania egzystencjalne, - personalizacja życia w klasie, szkole, rodzinie, społeczeństwie, - kształtowanie pozytywnego modelu życia małżeńskiego i rodzinnego. - przygotowanie do odpowiedzialnego życia wśród innych. 	<p>Poznanie siebie, autoprezentacja, samoocena i ocena innych. Praca nad sobą i samowychowanie. Zasady uczenia się. Kultura słowa i zach. Zachowanie savoir vivre i dobre obyczaje wśród uczniów. Życie w społeczności szkolnej - zwyczaje i obyczaje szkolne. Relacje uczeń- nauczyciel. Koleżeństwo, przyjaźń. Miłość a zauroczenie. Potrzeby człowieka i sposoby ich zaspakajania. Spotkania i zabawy towarzyskie. Sztuka dialogu. Konflikty i ich rozwiązywanie. Odpowiedzialność prawna i przestępczość młodocianych. Załamania i kryzysy w życiu człowieka. Przemoc wśród Młodzieży. Rola autorytetu w życiu człowieka, jego poszukiwania i wybory. Drogi, formy i sposoby komunikowania się ludzi.</p>	<p>Rola wartości moralnych, społecznych i religijnych rodziny. Rodzina w życiu człowieka. Prawa i obowiązki rodziców. Prawa i obowiązki dziecka w rodzinie - jego potrzeby. Kryteria dojrzałości i zasady życia wśród innych. Korzyści ekonomiczne a godność człowieka. Moralność we współczesnym świecie. Młodzieżowy styl życia, a życie wśród starszych i niepełnosprawnych. Dziedziczenie wartości materialnych i duchowych w życiu człowieka. Problemy naszego świata (wojny, głód, bezrobocie, globalizacja, brak autorytetów i wartości) Negatywne skutki sekt. Samotność we współczesnym świecie. Potrzeba tolerancji. Opinia publiczna i środki masowego przekazu, a życie młodego człowieka.</p>	<p>Małżeństwo i jego naturalne cele. Rola wartości rodziny - obowiązki rodziców wobec dzieci. Prawodawstwo dotyczące rodziny. Adopcja dzieci. Poznajemy Kartę Praw Rodziny i zadania rodziny we współczesnym świecie. Szanse i zagrożenia współczesnej rodziny. Co to znaczy być dorosłym w aspekcie prawnym, psychologicznym i poczuciu własnej odpowiedzialności. Problem starości. Moje kształcenie, a przyszła praca. Planowanie kariery zawodowej. Autoprezentacja zawodowa. Etyka pracy. Kontynuować zawod czy zmienić go? Samokształcenie i profesjonalizm w pracy zawodowej /jak to robić/. Poszukiwanie pracy, marketing własnej osoby. Załatwianie spraw osobistych w urzędach. Media jako środki przekazu historii i współczesności Media jako czwarta władza krytyczna analiza i ocena komunikacji medialnej. Jak dobrze zorganizować i bawić się na studiówce. Prowadzenie domu i gospodarowanie budżetem rodzinnym.</p>

Dziedzina edukacji wychowawczej: jej zakres, główne cele, zadania szkoły oraz umiejętności i kompetencje absolwentów	Treści rozpisane orientacyjnie na klasy we wszystkich typach szkół		
	I	II	III IV
	Szkoly ponadgimnazjalne		
1	2	3	4
<p>- ukazywanie prawdziwego obrazu mediów i ich oddziaływanie oraz role.</p> <p>- uczenie komunikowania się między ludźmi.</p> <p>Umiejętności i kompetencje:</p> <p>- rozumienie znaczenia rodziny w życiu człowieka i własnej roli w niej, rozumienie roli małżeństwa, rodziny w życiu osobistym i społecznym człowieka.</p> <p>- wnoszenie pozytywnego wkładu w życie rodziny,</p> <p>- ułatwianie odnajdowania własnej tożsamości i formowania pozytywnego stosunku do świata.</p> <p>- budowanie trwałych więzi międzyludzkich.</p> <p>umiejętność rozeznania, analizowania i wyrażania uczuć, umiejętność pracy nad własnym rozwojem i obrony własnej intymności,</p> <p>postrzeganie roli i funkcji mediów oraz ich wpływu na zachowania ludzi,</p> <p>umiejętność korzystania ze środków przekazu,</p> <p>wyrażanie szacunku dla siebie, innych ludzi, ich wysiłku i pracy.</p> <p>II. WYCHOWANIE PROZDROWOTNE I EDUKACJA ZDROWOTNA.</p> <p><u>Zakres:</u> higiena osobista i otoczenia, bezpieczeństwo i pierwsza pomoc, żywność i żywienie-aktywność ruchowa, praca, wypoczynek, czas wolny, prospołeczne aspekty zdrowia, życie bez nałogów.</p> <p><u>C'd:</u> rozwój osobowości ucznia w zakresie prozdrowotnym i właściwego rozwoju fizycznego, ćwiczenie woli i zdrowia psychicznego.</p> <p><u>Zadania szkoły:</u></p> <p>- stworzenie warunków do kształtowania zachowań sprzyjających zdrowiu ucznia, poczucia własnej wartości, rozbudzenia zainteresowań swoim zdrowiem i uświadomienie własnej roli w ochronie swojego zdrowia,</p> <p>-stworzenie warunków do stosowania zasad stylu życia oraz korygowania i nabywania nowych umiejętności i tworzenia wzorców dla innych.</p>	<p>Zasady higieny osobistej. Higiena ciała. miejsca pracy i wypoczynku.</p> <p>Bezpieczeństwo na drodze i w szkole, na wycieczkach i biwakach. Pierwsza pomoc w najczęstszych urazach i wypadkach.</p> <p>Zdrowe i racjonalne odżywianie się, a nowoczesne diety.</p> <p>Higiena i estetyka spożywania posiłków.</p> <p>Formy wypoczynku i relaksu. Organizacja pracy umysłowej i czasu wolnego.</p> <p>Radzenie sobie w sytuacjach trudnych oraz szukanie pomocy.</p> <p>Zachowania sprzyjające i zagrażające zdrowiu. Jak radzić sobie ze stresem w szkole i w życiu. Higiena i zasady zachowania się w miejscach publicznych (szkoła, kino, klub)</p>	<p>Pielęgnacja i higiena w okresie dojrzewania.</p> <p>Higiena pracy umysłowej i snu.</p> <p>Zaburzenia związane z nieprawidłowym odżywianiem (anoreksja, bulimia).</p> <p>Higiena przechowywania i przygotowywania żywności.</p> <p>Oznakowanie żywności.</p> <p>Składniki odżywcze i ich rola w' organizmie.</p> <p>Zasady przyjmowania leków. Środki psychoaktywne - przyczyny i skutki ich używania. Nałogi i uzależnienia.</p> <p>Szkodliwość picia alkoholu i palenia tytoniu. Instytucje wspomagające walkę z uzależnieniami.</p>	<p>Odpowiedzialność za własne zdrowie i życie.</p> <p>Choroby społeczne współczesnego świata.</p> <p>Choroby zakaźne, drogi zakażeń i zapobieganie.</p> <p>Zdrowie psychiczne człowieka. Systemy wspierania w leczeniu uzależnionych i z problemami psychicznymi.</p> <p>Pielęgnacja ciała i urody w różnych okresach życia.</p> <p>Ludzie niepełnosprawni oraz miejsce w społeczeństwie.</p> <p>Opieka nad człowiekiem chorym starym, upośledzonym.</p> <p>Nasze obowiązki wobec wyżej wymienionych osób. Opieka zdrowotna, społeczna i prawna w Polsce.</p> <p>Zasady prawidłowego żywienia, higiena żywienia i oznakowanie opakowań żywności.</p> <p>Zdrowy styl życia</p> <p>-promocja zachowań prozdrowotnych.</p> <p>Szukanie pomocy w sytuacjach kryzysowych.</p>

Dziedzina edukacji wychowawczej: jej zakres, główne cele, zadania szkoły oraz umiejętności i kompetencje absolwentów	Treści rozpisane orientacyjnie na klasy we wszystkich typach szkół w Zespole		
	I	II	III, IV
	Szkoły ponadgimnazjalne		
1	2	3	4
<p>Pomoc w podejmowaniu wyborów życiowych związanych ze zdrowiem swoim i innych, identyfikacji własnych problemów i podejmowania działań dla ich rozwiązywania, pomoc w przygotowaniu się do uczestnictwa w tworzeniu zdrowych środowisk życia, pracy i zabawy.</p> <p>Umiejętności i kompetencje: rozumienie potrzeb dbania o własne zdrowie, rozróżnianie czynników pozytywnych i negatywnych wpływających na zdrowie, organizowanie nauki i czasu wolnego, podejmowanie działań na rzecz ochrony i doskonalenia zdrowia, rozumienia i stosowania w sposób odpowiedzialny zasad zdrowego stylu życia, wykorzystanie zdobytej wiedzy do życia w rodzinie i społeczeństwie.</p>	<p>Środki psychoaktywne - przyczyny i skutki ich używania.</p> <p>Nałogi i uzależnienia.</p> <p>Szkodliwość picia alkoholu i palenia tytoniu.</p> <p>Narkomania jako zagrożenie osobowości i życia człowieka.</p> <p>Problem AIDS i HIV.</p> <p>Problem podejmowania wczesnej inicjacji seksualnej i jej konsekwencje.</p>	<p>Wpływ reklam i środków masowego przekazu na zachowanie i zdrowie człowieka.</p> <p>Czynniki ryzyka chorób cywilizacyjnych</p> <p>Samokontrola, samoobserwacja własnego zdrowia.</p> <p>Oświetlenie, hałas i mikroklimat w nauce i pracy.</p> <p>Bezpieczeństwo w domu, szkole i miejscach publicznych.</p> <p>Choroby zakaźne, drogi zakażeń i zapobieganie.</p> <p>Podejmowanie wczesnego leczenia w przypadku problemów zdrowotnych.</p>	<p>Wpływ środków psychoaktywnych na organizm człowieka, jego psychikę oraz relację z innymi.</p>
<p>III. WYCHOWANIE PATRIOTYCZNE I OBYWATELSKIE</p> <p><u>Zakres:</u> patriotyzm, demokracja, prawa i wolności człowieka, symbole oraz święta narodowe, państwowe i szkolne, samorządność lokalna, życie społeczności szkolnej, Polska w Europie i świecie.</p> <p><u>Cel:</u> rozwój osobowości ucznia w zakresie intelektualnym i społecznym oraz przygotowywanie do samodzielnego udziału w życiu publicznym.</p> <p><u>Zadania szkoły:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - rozwijanie postaw patriotycznych, umacnianie tradycji narodowych i tożsamości narodowej, - kształtowanie podstawowych wartości obywatelskich, - uczenie dostrzegania potrzeb i praw własnych oraz innych osób. - uczenie szacunku do symboli narodowych, państwowych i religijnych. 	<p>Rodzina, sąsiedztwo i ojczyzna. Małe ojczyzny w życiu każdego człowieka. Nasza klasa, szkoła, a demokracja. Zasady demokracji i ich funkcjonowanie w życiu klasy i szkoły. Deklaracja Praw Dziecka - moje prawa i innych.</p> <p>Statut Szkoły, prawa i obowiązki ucznia, regulaminy szkolne, WSO, PSO.</p> <p>Rola ślubowania w życiu ucznia.</p> <p>Symbole oraz uroczystości Szkolne, zachowanie się podczas uroczystości.</p> <p>Człowiek w społeczeństwie i jego godność.</p> <p>Maciej Rataj jako patriota i patron naszej szkoły.</p> <p>Historia i tradycje naszej szkoły.</p> <p>Patriotyzm dawniej i dziś.</p>	<p>Powszechna Deklaracja Praw Człowieka. Prawa i obowiązki człowieka.</p> <p>Naród i tożsamość narodowa, patriotyzm, a nacjonalizm., ksenofobia, szowinizm.</p> <p>Współodpowiedzialność za ojczyznę.</p> <p>Symbole oraz święta narodowe, państwowe i kościelne.</p> <p>Symbole wybranych organizacji międzynarodowych, w tym Unii Europejskiej.</p> <p>Wolności człowieka i ich rozumienie.</p> <p>Wolność słowa a granice rozsądku.</p> <p>Dyskryminacje: rasa, płeć, mniejszości narodowe i religijne.</p> <p>Upředzenia a tolerancja, szacunek dla tradycji, prawa i zwyczajów innych narodów.</p>	<p>Polska jako demokratyczne państwo prawa.</p> <p>Samodzielność i odpowiedzialność człowieka w państwie.</p> <p>Obszar demokracji w szkole, Społeczności lokalnej, kraju.</p> <p>Uczestnictwo Polski w strukturach europejskich, NATO, UE.</p> <p>Prawa konsumenckie w państwach UE.</p> <p>Polska w Europie.</p> <p>Problemy współczesnej gospodarki polskiej.</p> <p>Problemy współczesnego świata.</p> <p>Bezrobocie, jego zróżnicowanie i sposoby zwalczania.</p> <p>Konflikty społeczne, ich rozwiązywanie w duchu demokracji i przestrzegania praw.</p> <p>Matura jako wyraz dojrzałości obywatelskiej człowieka.</p> <p>Wolność słowa, a granice rozsądku.</p>

Dziedzina edukacji wychowawczej: jej zakres, główne cele, zadania szkoły oraz umiejętności i kompetencje absolwentów	Treści rozpisane orientacyjnie na klasy we wszystkich typach szkół w		
	I	II	III, IV
	Szkoły ponadgimnazjalne		
1	2	3	4
<ul style="list-style-type: none"> - ukazywanie praktycznych zastosowań, zasad i procedur demokratycznych w społeczności naszej szkoły, - wdrażanie do respektowania stanowionego prawa, - rozwijanie poczucia i potrzeby indywidualnego i grupowego działania na rzecz rówieśników oraz społeczności lokalnej. <p><u>Umiejętności i kompetencje</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - rozumienie i stosowanie norm współżycia w społeczeństwie, - krytyczne korzystanie z różnych informacji o życiu publicznym, - wyrażanie własnego zdania umiejętność słuchania zdania innych, - ocenianie zachowań i postaw ludzi z punktu widzenia wartości demokratycznych, zasad prawa i patriotyzmu, - rozpoznawanie podstaw owych reguł i procedur demokratycznych oraz ich stosowanie w klasie i szkole, - współpraca w grupie z uwzględnieniem podziału zadań i odpowiedzialności, - wykorzystanie zasad prawa i reguł zachowań w życiu codziennym, - załatwianie prostych spraw urzędowych, radzenie sobie z konfliktami, - uczestniczenie w dyskusji, prezentacje i obrona własnego stanowiska z uwzględnieniem argumentów ze strony przeciwnej, - orientowanie się w procesach oraz wydarzeniach społecznych i politycznych, - prezentacja i uzasadnienie swojej opinii w ramach polemiki, dyskusji na forum klasy lub ogólnoszkolnym. 			<p>Ustrój polityczny i instytucje RP. Prawo na co dzień, czy równe dla wszystkich? Samorząd lokalny. Praca zawodowa człowieka. Środowisko zawodowe jako miejsce zobowiązań i uprawnień</p>

Dziedzina edukacji wychowawczej: jej zakres, główne cele, zadania szkoły oraz umiejętności i kompetencje absolwentów	Treści rozpisane orientacyjnie na klasy we wszystkich typach szkół w		
	I	II	III, IV
	Szkoły ponadgimnazjalne		
1	2	3	4
<p>IV. WYCHOWANIE PROEKOLOGICZNE I EDUKACJA EKOLOGICZNA</p> <p><u>Zakres:</u> ograniczoność zasobów naturalnych, ochrona różnorodności biologicznej, żywność ekologiczna, zagrożenia dla środowiska, energia i energetyka alternatywna, nowe technologie, polityka ekologiczna państwa. Cel główny; rozwój osobowości w zakresie zdrowotnym i wrażliwości na rolę oraz środowisko naturalne. Zadania szkoły:</p> <ul style="list-style-type: none"> - tworzenie warunków do poznawania środowiska życia człowieka, umożliwienie poznawania decyzji władz lokalnych w zakresie ekologii oraz realizowania różnych pożytecznych inicjatyw, tworzenie warunków do , i rozumienia relacji między środowiskiem, a działalnością gospodarczą człowieka, - przygotowanie do podejmowania świadomych wyborów w dalszym życiu, służących realizacji idei i zasad ekorozwoju. <p><u>Umiejętności i kompetencje:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - dostrzeganie, opisywanie i wyjaśnianie związków między środowiskiem, a człowiekiem i jego działalnością, - planowanie i organizowanie racjonalnych działań w zakresie poprawy stanu środowiska w najbliższym otoczeniu, - ocena roli, celów i form działalności ekologicznej w państwie i organizacjach pozarządowych. 	<p>Środowisko naturalne, a życie człowieka. Istota ekologii i rola wartości ekologicznych. Skutki niepożądanych zmian w środowisku.</p> <p>Ograniczoność zasobów naturalnych i perspektywy ich wyczerpania lub degradacji. Ingerencja człowieka w środowisko naturalne. Motywy ochrony środowiska. Kultura obcowania człowieka z przyrodą na przykładzie najbliższego otoczenia.</p>	<p>Różnorodność biologiczna i potrzeba jej ochrony i zachowania.</p> <p>Zagrożenia dla środowiska. Przyrost ludzi na świecie i dążenie do wyższego standardu życia , a ochrona środowiska.</p> <p>Poznajemy stan ekologiczny Ełku i woj. warmińsko-mazurskiego.</p> <p>Ekologiczna produkcja żywności, ekologiczne rolnictwo.</p> <p>Ekologia jako sposób na życie.</p> <p>Turystyka a ekologia.</p> <p>Ekonomiczne i społeczne aspekty związków między człowiekiem i jego działalnością, a środowiskiem.</p> <p>Organizacje i ruchy ekologiczne w Polsce.</p>	<p>Przemysł a środowisko.</p> <p>Urbanizacja a środowisko.</p> <p>Gospodarka rolna i leśna a środowisko.</p> <p>Energia i jej wykorzystanie a środowisko.</p> <p>Energetyka alternatywna.</p> <p>Dysproporcje w poziomie życia w różnych regionach świata a degradacja środowiska.</p> <p>Nowe technologie i techniki produkcji rolnej (np. inżynieria genetyczna, rolnictwo ekologiczne) a ochrona środowiska.</p> <p>Problemy ekologiczne Polski i polityka ekologiczna państwa.</p> <p>Problemy ekologiczne w państwach UE.</p> <p>Kryzys i katastrofy ekologiczne jako problem moralny.</p>

Podstawy programu wychowania, służą do opracowywania Szkolnego Programu Wychowawczego na cykl nauczania. Oba te opracowania są podstawą do opracowania programu wychowawczego dla konkretnej klasy, a w internacie grupy wychowawczej na dany rok szkolny.

Wszystkie programy należy traktować jako otwarte na różne zmiany w dłuższej perspektywie, jak i te doraźne, które praktycznie nigdy nie kończą się. Tak więc różne działania powinny być adekwatne do zmieniających się potrzeb szkolnego środowiska wychowawczego i corocznie będą modyfikowane. Zasada taka zapewni możliwość doskonalenia metod i form pracy wychowawczej.

Podstawy programu wychowania oraz szkolny program wychowawczy są dostępne wszystkim nauczycielom, uczniom i rodzicom zgodnie z dotychczasowymi zwyczajami szkoły, tzn: udostępnione w pokoju nauczycielskim, w bibliotece szkolnej, sekretariacie szkoły.

Program wychowawczy danej klasy opracowuje wychowawca w czasie do połowy września danego roku szkolnego i wpisuje go w ustalonym zwyczajowo miejscu dziennika lekcyjnego. Ułatwi to dostęp do tego programu wszystkich nauczycieli uczących w danej klasie i realizację uzgodnionych z wychowawcą zadań.

Wszystkie programy powinny być omówione i przedyskutowane z uczniami oraz na pierwszym spotkaniu z rodzicami w każdym roku szkolnym. Natomiast wcześniej przed ich tworzeniem należy zasięgnąć opinii przedstawicieli rodziców i uczniów.

Podstawy programowe, jak i program wychowawczy na dany rok pozostają w ścisłym związku z programami poszczególnych klas, poprzez połączenie ich wspólnymi wypracowanymi wyżej przez szkołę celami. Treści tych programów (program wychowawcy klasy również) będą przewijać się przez wszystkie zajęcia lekcyjne, tematykę godzin z wychowawcą, zajęcia z przygotowania do życia w rodzinie wg obowiązującego oddzielnego programu, lekcji religii, wycieczki, spotkania uczniów z ludźmi zaproszonymi do szkoły, uroczystości i imprezy szkolne, klasowe oraz organizowane przez samorząd lokalny, zajęcia pozalekcyjne, pracą wychowawców internatu.

Oddziaływania wychowawcze całego grona pedagogicznego muszą być zbieżne wokół wyżej przedstawionej wspólnej wizji wychowania. Oddziaływanie to absolutnie nie może ograniczać się tylko do powtarzania wzniosłych deklaracji, a powinno być bliskie życia. Wzorowe wychowanie jest mistrzostwem, w którym istotną rolę odgrywa wycucie potrzeby chwili, okoliczności, miejsca i czasu, np.: w czasie trwania uroczystości, bądź imprezy szkolnej. W wychowaniu w naszej szkole w miarę możliwości każdego z nas trzeba podejmować realne problemy uczniów. Podstawę do wychowania metodycznego, a nie intuicyjnego dają programy wychowawcze opracowywane w naszej szkole. Istotną kwestią w zabezpieczeniu organizacyjnym realizacji podstaw programowych wychowania oraz programu wychowawczego szkoły, jak i danej klasy jest przestrzeganie przez wszystkich nauczycieli, w tym pełniących nadzór pedagogiczny, wspólnych ustaleń, Statutu Szkoły, scenariuszu i harmonogramów realizacji celów i zadań, które będą rozpisane na poszczególne role o różnym stopniu szczegółowości.

Ważnym zadaniem organizacyjnym jest tworzenie warunków do pracy wychowawczej w naszym Zespole, a w szczególności doskonalenie nauczycieli, organizowanie szkoleniowych posiedzeń rady pedagogicznej, wspieranie merytoryczne i metodyczne funkcji wychowawcy klasy i opiekuna samorządu uczniowskiego, opiekunów innych form samorządowych i pozalekcyjnych oraz pozyskiwanie środków finansowych na ten cel, np.: organizowanie spotkań, imprez szkolnych, wyjazdów do teatru, wycieczki itp. Zadania te i im podobne będą określane na każdy rok szkolny.

W tworzeniu i realizacji programu wychowawczego szkoły, programu wychowawcy klasy niezbędne jest współdziałanie z rodzicami uczniów oraz środowiskiem lokalnym i wszystkimi nauczycielami. Ważne będzie tutaj również, diagnozowanie potrzeb opiekuńczo-wychowawczych uczniów, środowiskowych zagrożeń dla rozwoju ucznia itp.. dokonywane przez nauczycieli, wychowawców klas i internatu oraz w ramach nadzoru pedagogicznego. Nie mniej istotne będą ogólne założenia pracy szkoły przedstawione w rocznym planie pracy szkoły.

Program wychowawczy szkoły będzie opracowywany w wersji roboczej po zebraniu propozycji od każdego nauczyciela w końcu roku szkolnego poprzedzającego rok, którego dotyczy program wychowawczy. Ostateczny projekt programu przygotowuje dyrektor szkoły we współpracy z innymi organami statutowymi szkoły lub zaproponowana grupa nauczycieli pod kierunkiem

dyrektora. Dyrektor szkoły przedstawia program wychowawczy na dany rok szkolny do zatwierdzenia radzie pedagogicznej na jej sierpniowych posiedzeniach dotyczących organizacji nowego roku szkolnego.

Programy wychowawcy klasy oraz grupy wychowawczej w internacie będą opracowywane również w formie pisemnej według następującego wzoru:

Program wychowawczy dla klasy(nazwa szkoły)
 w Zespole Szkół nr 6 im. Macieja Rataja w Ełku
 na rok szkolny

Dziedzina edukacji wychowawczej	Treści – tematyka zajęć wychowawczych	Umiejętności i kompetencje	Sposób realizacji	Termin realizacji	Osoba realizująca	Uwagi

Pod programem należy umieścić zapis:

Program opracowano w oparciu o Podstawy Programu Wychowania, Szkolny Program Wychowawczy i Program Profilaktyki w uzgodnieniu z zespołem klasowym i klasową Radą Rodziców. Wychowawca klasy, przedstawiciele rodziców i samorządu klasowego złożą swoje podpisy.

Z realizacji programu wychowawczego szkoły, programów wychowawców klas, internatu będą składane sprawozdania wraz z wnioskami i propozycjami do dalszej pracy na posiedzeniach rad pedagogicznych w styczniu i czerwcu.

IV. POWINNOŚCI WYCHOWAWCZE WSZYSTKICH NAUCZYCIELI ORAZ WYCHOWAWCÓW KLAS I GRUP W INTERNACIE

Jako nauczyciele, a zarazem wychowawcy powinniśmy przyjąć do wiadomości fakt, że uczeń uczy się nie dla szkoły, lecz dla życia. Tak więc wychowanie jest najważniejsze i musi istnieć w szkole. Powinno ono być oparte na wartościach widzenia pojedynczego ucznia (tzw. personalizacji). Wychowanie powinno stanowić integralną część działalności każdego nauczyciela, nie tylko wychowawcy klasy bądź grupy wychowawczej w internacie. Oczywiście musi tu być bardzo ścisła współpraca między wyżej wymienionymi. Takie postrzeganie i poszerzenie zadań edukacyjnych sprawia, że nie szkoła jako instytucja, a nauczyciel staje się rzeczywistym podmiotem działalności edukacyjnej. Zobowiązuje się do wychowywania na każdej lekcji, w każdym przedmiocie i w każdej sytuacji. Obecnie każdy nauczyciel powinien traktować swoje powinności jako wymiar własnej pracy. Każdy z nas poprzez własne zachowanie wywiera określony wpływ na ucznia, a więc wychowuje dobrze lub źle. Słowa ulatują - przykłady pociągają.

Encyklopedyzm szkolny powinien ustąpić miejsca swoistemu powrotowi „człowieka do szkoły”, to znaczy postrzeganie ucznia w centrum działalności szkoły i poprzez pryzmat jego wszechstronnego rozwoju. Powinniśmy przestrzegać podstawowych zasad pedagogicznego działania i postaw w pracy, tak jak: tolerancja w granicach zdrowego rozsądku (akceptacja każdego ucznia i uczenie akceptowania innych), nadzieja (budzenie jej w każdym uczniu i wspomaganie jego rozwoju zgodnie z jego zdolnościami i potrzebami), cierpliwość (słuchać, zachęcać i pamiętać, że wszystko wymaga czasu), zaufanie (to podstawowa wartość w szkole - mieć zaufanie do samego siebie i do ucznia, to wiara w dobrą przyszłość), wytrwałość (nic nie osiąga się bez wysiłku, trzeba rozbudzać w uczniach bardzo mocne motywacje). Inaczej mówiąc, nasze oddziaływania wychowawcze wymagają między innymi; autentycznej postawy wychowujących (obojętnie kim są), umiejętności okazywania szacunku i przebaczenia, systematyczności i dobrej pracy rozłożonej na lala, konkretnego działania i ponoszenia indywidualnej odpowiedzialności, wspólnego planowania i realizowania pracy wychowawczej oraz tzw. „pedagogiki uśmiechu”.

Dla wychowania równie istotne znaczenie jak nauczanie ma obowiązek kształtowanie umiejętności i kompetencji do życia i pracy w warunkach współczesnego świata. Naszą powinnością w tym zakresie jest stworzenie uczniom warunków do nabywania następujących, najważniejszych umiejętności:

1. Planowania, organizowania i oceniania własnego uczenia się oraz przyjmowania coraz większej odpowiedzialności za własną naukę.
2. Skutecznego porozumiewania się w różnych sytuacjach, prezentacji własnego punktu widzenia i brania pod uwagę poglądów innych ludzi, poprawnego posługiwania się językiem ojczystym, przygotowania do publicznych wystąpień.
3. Efektywnego współdziałania w zespole i pracy w grupie, budowania więzi międzyludzkich, podejmowania indywidualnych i grupowych decyzji, skutecznego działania przy zachowaniu obowiązujących norm moralno-etycznych.
4. Rozwiązywania problemów w twórczy sposób.
5. Poszukiwania, porządkowania i wykorzystywania informacji z różnych źródeł oraz efektywnego posługiwania się nowoczesną techniką informacyjną.
6. Odnoszenia zdobytej wiedzy do praktyki oraz tworzenie potrzebnych doświadczeń i nawyków.
7. Rozwoju sprawności umysłowych oraz osobistych zainteresowań.
8. Przyswajania sobie metod i technik negocyjnego rozwiązywania konfliktów i problemów społecznych.

Obecnie w szkołach i życiu społecznym jest nadmiar liberalizmu w wyborze różnych postaw życiowych, a gorzej jest z wychowaniem. Trzeba więc nauczyć młodzież korzystania z wolności. Umiejętność wyboru to sprawa właściwego wychowania, a nie tylko możliwości. W czasie nauki w szkole ponadgimnazjalnej młodzież szczególnie zadaje sobie zasadnicze pytania o sens życia, przyszłość, wybór własnej drogi życiowej. Z tymi pytaniami nie może pozostać sama i musimy jej umieć pomóc, by mądrze korzystała z prawa do wolności.

Umiejętności uczniów i ich wychowanie to dwie ważne drogi do udanego życia w rzeczywistym świecie, ale też są to dwa wielkie zadania dla nauczyciela. Wychowanie w naszej szkole nie może być więc budowane wyłącznie na spontaniczności. Dlatego też powinniśmy dbać o własne doskonalenie zawodowe oraz zdecydowanie częściej uczestniczyć w organizowanych warsztatach umiejętności wychowawczych. Musimy również we własnym zakresie, poprzez samokształcenie poznawać i doskonalić nowoczesne metody i techniki wychowawcze.

Każdy program określający między innymi powinności wychowawcze nauczycieli oraz wychowawców klas jest czymś, co systematyzuje w pewien sposób działania wychowawcze. Należy go jednak traktować jako ewoluujący i otwarty na aktualne sytuacje. Powodem tego jest chociażby fakt, iż każdy nauczyciel - wychowawca ma pewien bagaż własnej wiedzy i doświadczeń, każda klasa jest inna, każda szkoła też różni się. Wszystko to muszą brać pod uwagę wychowawcy klas, planując realizację ich powinności określonych w Statucie Szkoły, jak w niniejszych podstawach programowych. Dotychczas w naszej szkole podjęto już od 1993 r. próbę efektywnego wykorzystywania czasu przeznaczonego na tzw. „godziny wychowawcze”, realizując autorski program wychowawczy. Mamy więc pewne doświadczenia w tym zakresie i jesteśmy świadomi potrzeby kontynuowania takiej formy działań wychowawczych. Wychowawcy klas, którzy ograniczyliby własne zajęcia wychowawcze tylko na cele techniczno-organizacyjne czuliby się zwolnieni tym samym z realizacji wcześniej już określonych powinności i odpowiedzialności. Rola wychowawcy klasowego w naszej szkole powinna jeszcze bardziej wzrosnąć. Podobnie jak dotychczas godziny z wychowawcą klas będą przeznaczone na realizację ciekawych, ważnych oraz dobrze przygotowanych programów wychowawczych na konkretny rok szkolny. Ich wspólnym celem jest wspomaganie wszechstronnego rozwoju uczniów.

Tworząc te programy dla klas musimy połączyć własne umiejętności wychowawcze z potrzebami uczniów danej klasy i możliwościami, jakie mamy w naszej szkole i środowisku lokalnym. Klasowe programy wychowawcze nie mogą być tworzone w oderwaniu od ustalonych w różnych dokumentach wewnętrznych (w tym w niniejszych podstawach programowych wychowania) celów, zasad i powinności.

Program wychowawczy dotyczący danej klasy czy grupy wychowawczej w internacie powinien być opracowany zgodnie z wcześniej podanymi zasadami, możliwie schematycznie, klarownie z wyraźnie zarysowaną koncepcją wychowawczą. Powinny być w nich zawarte cele, umiejętności i kompetencje ucznia oraz zasady ewaluacji procesu wychowawczego. Punktem wyjścia w planowaniu pracy w szkole i z uczniami danej klasy oraz spotkań klasowych wychowawcy powinna być diagnoza potrzeb rozwoju wychowanków.

Opracowując program wychowawczy dla danej klasy, wychowawca klasy nie ogranicza się, tak jak to dotychczas część z nas czyniła, tylko do tzw. „zajęć wychowawczych” realizowanych w ramach cykli kształcenia. Należy w nim objąć np.: działania pozalekcyjne tj: imprezy klasowe i szkolne, wieczornice, wycieczki, akcje dobroczynne itp. Ponieważ nauczyciele uczący w danej klasie też wychowują, wychowawca powinien w tym programie ująć klasowe cele wychowawcze, konkretne zadania i tematykę oddziaływań wychowawczych. Zapewni to możliwość włączenia się wszystkich nauczycieli uczących w tej klasie do wspólnych działań. Integralną częścią tego programu będzie zaplanowana wspólnie z uczniami i ich rodzicami konkretna tematyka zajęć wychowawczych w ramach godzin z wychowawcą zgodnie z wcześniej w niniejszym opracowaniu podanymi czterema dziedzinami edukacji wychowawczej i ich treściami tj:

WYCHOWANIE DO WŁASNEGO ROZWOJU I ŻYCIA WŚRÓD LUDZI

WYCHOWANIE PROZDROWOTNE I EDUKACJA ZDROWOTNA

WYCHOWANIE PATRIOTYCZNE I OBYWATELSKIE

WYCHOWANIE PROEKOLOGICZNE I EDUKACJA EKOLOGICZNA

Konkretna forma takiego planu będzie zależała od wychowawcy klasy. Chodzi o to, by bez zbędnych ograniczeń każdy z nas mógł prezentować we własnej opracowanej formie program wychowawczy dla uczniów konkretnej klasy jako przejaw i efekt jego indywidualnych umiejętności, a może i mistrzostwa pedagogicznego. Jediną instrukcją co do szczegółowej formy takiego programu powinno być dobro naszej szkoły, a więc jak najlepsza realizacja przyjętych celów i zadań wychowawczych.

Wychowawcza wartość okazjonalnych poczynań jest na ogół mała. W realizacji „godzin do dyspozycji wychowawcy” niezbędny jest więc system wzbogacania procesu wychowania treściami świadomie zaplanowanymi. Nie oznacza to braku możliwości stosowania przez wychowawcę klasy odważniejszych form pracy z wychowankami w ramach logiki i powszechnie uznanych norm.

Z uwagi na wspomniane już doświadczenia wychowawców naszej szkoły zaplanowana tematyka w ramach „godzin wychowawczych” w czterech dziedzinach edukacyjnych będzie realizowana przemiennie i w odniesieniu do rozwoju wszystkich sfer osobowości ucznia jako głównego celu wychowawczego.

Wychowawcy klas wykorzystają i uwzględnią w formułowaniu konkretnych tematów na tzw. „godzinę wychowawczą” na dany rok szkolny podany w niniejszych podstawach programu wychowania ramowy program.

Dziedziny edukacyjne realizuje się w każdej klasie, tworząc logiczny zakres tematyczny na cały okres kształcenia w danym typie szkoły, w Zasadniczej Szkole Zawodowej - 3 lata, Technikum - 4 lata.

Z uwagi na różny czas trwania cyklu kształcenia w szkołach naszego Zespołu podano wspólne treści dla klas III i IV. O wyborze niektórych z nich zadecyduje wychowawca z uczniami i rodzicami. Realizując te treści w czasie „godzin do dyspozycji wychowawcy”, należy pamiętać, że to nie są lekcje, a tylko tematyczne spotkania z wychowawcą klasy bądź z jego udziałem i zaproszonymi kompetentnymi osobami. Nie mogą one być realizowane według schematu typowych lekcji. W trakcie spotkań wychowawczych należy nawiązać autentycznie bliski kontakt z uczniami. Bez udziału uczniów praca wychowawcza nie przyniesie efektów. Muszą oni mieć potrzebę przydatności godzin z wychowawcą, by pragnęli mu pomagać i współdziałać w przygotowaniu programów wychowawczych i ich realizacji. W takiej sytuacji wychowawca może w uzgodnieniu z wychowankami rozdzielić role wśród uczniów w celu przygotowania spotkania lub dyskusji na określony temat itp. Wychowawca w czasie tych spotkań powinien spełniać rolę raczej doradcy i animatora niż formalnego zwierzchnika. Spotkania te absolutnie nie mogą być zamieniane na realizację tematów z innych przedmiotów lub wyłącznie na tzw. sprawy klasowe bliżej nieokreślone. Część tzw. „godziny wychowawczej” w granicach rozsądku wychowawca klasy powinien przeznaczyć na bieżące sprawy wynikające z diagnoz i potrzeb uczniów oraz własnego programu wychowawczego.

Realizacja zaplanowanych niektórych treści na godzinach do dyspozycji wychowawcy klasy nie musi odbywać się tylko w szkole, a może być zorganizowana np.: w Ełckim Domu Kultury, w formie wycieczki itp. Wychowawca klasy na miarę możliwości powinien zapraszać ludzi kompetentnych na spotkania z uczniami. On jest głównym twórcą programu wychowawczego w swojej klasie i na etapie jego tworzenia uzgadnia, który z nauczycieli uczący w tej klasie zrealizuje te lub inne hasła programowe. Oczywiście bierze pod uwagę ich umiejętności.

W zależności od kompetencji wychowawcy klas mogą się wzajemnie wymieniać, np.: specjalista z wiedzy obywatelskiej z osobą kompetentną w zakresie odżywiania się człowieka itp. Może też zaprosić nauczyciela, który ma kwalifikacje z zakresu udzielania pierwszej pomocy, przygotowania do życia w rodzinie lub księdza /katechetę/.

Realizacja programu wychowawczego danej klasy to również wyjazd do teatru, wycieczki bliższe i dalsze, odwiedziny zakładów pracy, wystaw w Ełckim Centrum Kultury. Izbie Tradycji Szkoły, zapoznanie z książką monograficzną o naszym Zespole Szkół, pobyt w klasie psychologa,

doradcy zawodowego, pielęgniarki, lekarza, położnej itp. Za realizację programu wychowawczego odpowiedzialny jest wychowawca danej klasy.

V. POZOSTAŁA PROBLEMATYKA PROGRAMU WYCHOWAWCZEGO, UWAGI KOŃCOWE ZWYCZAJE I OBYCZAJE SZKOLNE.

Cele:

- tworzenie własnego oblicza Zespołu w ramach określonej autonomii szkoły i założeń reformy systemu edukacji;
- poszerzanie i wzbogacanie treści programu wychowawczego szkoły wspierającego wychowanie rodzinne;
- integracja społeczności szkolnej wokół zadań wynikających z podstaw programu wychowania i programu wychowawczego szkoły na dany rok oraz programów wychowawczych wychowawców klas i grup w internacie.

Elementy i symbole obyczajowości: podstawy programu wychowania, godło (logo) szkoły, tablica pamiątkowa poświęcona patronowi szkoły Maciejowi Ratajowi, tekst ślubowania kl.I, hymn szkoły, książka monograficzna o szkole, izba Tradycji Zespołu Szkół nr 6 i jej patrona Macieja Rataja, Izba Pamięci Narodowej, tablo absolwentów, kroniki szkolne i internatu, księga pamiątkowa, dokumentowanie uroczystości i imprez szkolnych w kronikach i filmach video. Najważniejszymi symbolami naszej obyczajowości jest godło państwowe, flaga narodowa i hymn państwowy.

TEKST ŚLUBOWANIA UCZNIÓW KLAS PIERWSZYCH

W poczuciu obowiązku wobec Ojczyzny i Szkoły oraz szacunku dla idealów Jej patrona Macieja Rataja ślubujemy:

- *szanować polskie tradycje i pielęgnować piękną mowę ojczystą*
- *ślubujemy*
- *traktować ziemię i środowisko naturalne jako wspólne i bezcenne dobro ludzkości*
- *ślubujemy*
- *przestrzegać zasad demokracji w życiu szkolnym i obywatelskim*
- *ślubujemy*
- *dbać o zdrowie sprawność fizyczną i kulturę osobistą*
- *ślubujemy*
- *sumiennie i wytrwale uczyć się, rozwijać swoje zdolności i zainteresowania*
- *ślubujemy*
- *godnie reprezentować szkołę, doceniać jej tradycje i pomnażać osiągnięcia*
- *ślubujemy*

HYMN SZKOŁY

I. *Śpiewam Tobie szkoło ma
pieśń młodzieńczych serc.
Niech ta pieśń dziś brzmi jak dzwon
na Twą chwałę, na Twą cześć.*

Ref. *Jesteś mym drogowskazem,
uczysz którą drogą iść,
jak odnaleźć w życiu sens,
by uczciwie godnie żyć.
Dłoń podajmy przyjaciele
zwiążmy ręce w jeden krąg
i z pokorą szkole swej
złożmy pokłon w darze jej.*

II. *Szkoło moja, domu mój
przygarnęłaś mnie
w swe ramiona dobrych, ludzkich serc
by mądrością darzyć mnie.*

Ref. *Jesteś mym drogowskazem ...*

III. *Śpiewam Tobie szkoło ma,
pieśń z mazurskich pól,
pieśń znad jezior, lasów, łąk i wzgórz
z mych rodzinnych wolnych stron.*

Ref. *Jesteś mym drogowskazem...*

Zwyczajem szkolnym jest w oparciu o książkę monograficzną naszego Zespołu i inne dokumenty np.: kroniki, pamiątki dotyczące Macieja Rataja itp. zapoznanie uczniów klas pierwszych z historią szkoły. Stały obyczaj to przekazywanie przez absolwentów danego roku tablo pamiątkowego w czasie uroczystości ukończenia szkoły, wręczanie świadectw (maturalnych) połączone ze złożeniem wiązanki kwiatów pod tablicą pamiątkową poświęconą Maciejowi Ratajowi.

W szkole będą obchodzone rocznice upamiętniające bohaterstwo naszych przodków oraz organizowane uroczystości i imprezy: ślubowanie uczniów klas I połączone z uroczystym spotkaniem z okazji Dnia Edukacji Narodowej, uroczysta inauguracja i zakończenie roku szkolnego, pożegnanie absolwentów, doroczna prezentacja uzdolnień i osiągnięć uczniów, nauczycieli i szkoły, spotkania opłatkowe przy choince itp. Powyższe uroczystości i imprezy będą określane w programie wychowawczym naszego Zespołu na konkretny rok szkolny w szczegółowym harmonogramie działań okolicznościowych i doraźnych.

Ważnym elementem programu wychowawczego jest współpraca z rodzicami uczniów oraz samorządem i środowiskiem lokalnym. Zasady tej współpracy są określone w Statucie Szkoły oraz Regulaminie Rady Rodziców.

W ramach tej współpracy powinna mieć miejsce „pedagogizacja” rodziców, edukacja ekologiczna uczniów, uaktywnianie uczniów i rodziców na rzecz dobrego funkcjonowania Zespołu Szkół nr 6 w Ełku. Współpraca z samorządem i środowiskiem Ełku, powiatu ełckiego, województwa warmińsko - mazurskiego w zakresie wychowania powinna koncentrować się między innymi na udziale młodzieży w lokalnych uroczystościach, imprezach, uroczystościach państwowych, konkursach tematycznych, udziale w życiu kulturalnym, prezentowaniu efektów i dorobku naszego Zespołu w lokalnych mediach, informowaniu uczniów i środowiska o różnych wydarzeniach z życia szkolnego i społeczności lokalnej, o podejmowanych działaniach samorządów i władz na rzecz rozwoju powiatu i województwa. Dla właściwego funkcjonowania programu wychowawczego szkoły w danym roku szkolnym bardzo istotne będzie dobre współdziałanie ze środowiskiem bliższym i dalszym.

Ważną kwestią jest wspieranie samorządności i realizacji celów samorządu uczniowskiego oraz aktywnego udziału uczniów w samowychowaniu i realizacji programów wychowawczych. Zgodnie ze Statutem Szkoły i Regulaminem Szkolnego Samorządu Uczniowskiego będą realizowane następujące cele wychowawcze:

1. Organizowanie społeczności uczniowskiej do współpracy w zakresie wychowania i realizacji programu wychowawczego oraz przestrzegania praw i obowiązków uczniowskich.
2. Rozwijanie demokratycznych form współżycia, zespołowego działania, uaktywniania uczniów, udziału w zajęciach pozalekcyjnych, organizowania życia wewnątrzszkolnego zgodnie z potrzebami uczniów i programem wychowawczym.
3. Organizowanie pomocy uczniom sprawiającym kłopoty wychowawcze w grupie rówieśniczej i środowisku rodzinnym.
4. Rozstrzyganie sporów między uczniami a nauczycielami.
5. Współdziałaniu w rozwijaniu zainteresowań uczniów, zaspokajania ich słuszych potrzeb.
6. Dbanie o dobre imię szkoły oraz szanowanie zwyczajów i obyczajów szkolnych, jak i tradycji.
7. Współdziałanie samorządów klasowych z rodzicami i wychowawcami klas w realizacji zajęć edukacyjnych w ramach godzin „dyspozycji wychowawcy klasy” oraz wychowawczym oddziaływaniem każdego nauczyciela w każdym miejscu, czasie, na każdej lekcji z poszanowaniem godności ucznia.

Trzeba być świadomym faktu, iż nauczyciele nie ponoszą wyłącznej i całkowitej odpowiedzialności za wszystkie możliwe cele i zadania wychowawcze w zakresie takim, jak to często jest postrzegane w społeczeństwie lub jak to sobie wyobrażają inni ludzie - nie nauczyciele. Szkoła, czy osamotniony w swoich pozytywnych i innowacyjnych działaniach nauczyciel nie będzie w stanie bardzo dobrze wywiązać się z zadań, jeżeli życie codzienne w naszej Ojczyźnie, emitowane niektóre filmy i brutalność w TV, nieprzestrzeganie prawa na co dzień, nieposzanowanie

elementarnych praw człowieka pod pretekstem realizowania zasad gospodarki tynkowej itp. będą odbiegały od wzniosłych celów wychowawczych (rozmięły się z głoszonymi prawidłowościami). Cała reforma systemu edukacji związana przecież z reformą ustrojową ma więc służyć temu, by szkoła mogła lepiej realizować cele wychowawcze. Nauczyciele, którzy tak naprawdę są twórcami wychowania i kształcenia, w szkole powinni mieć dobre warunki dla tej działalności, ponieważ nic i nikt nie może ich zastąpić. Szkoła natomiast jako instytucja w wypełnianiu roli wychowawczo - doradczej musi mieć lepsze wsparcie instytucji zewnętrznych.

Realizacja podstaw programowych wychowania w naszym Zespole niewątpliwie przyczyni się do zbieżności oddziaływań wychowawczych grona nauczycielskiego i realizacji wspólnej wizji wychowania. Nic należy jednak tego rozumieć jako monolitu programowego, lecz jako uzgodnione podstawy wychowania, a także formy oddziaływania wychowawczego, te które były dotychczas i są nadal dobre oraz sprawdzone w szkole, jak i te innowacyjne. Uzgodnienia te dotyczą zakresu swobód uczniowskich, zasad odnoszenia się nauczycieli do uczniów i odwrotnie, jednolitego i sprawiedliwego systemu nagród i kar, wewnątrzszkolnego systemu oceniania itp.

Takie podejście jest możliwe z uwagi na przyjęcie zasady otwartości programu wychowawczego na zmiany, znaki czasu, a przede wszystkim na profesjonalne podejmowanie oddziaływań wychowawczych w oparciu o diagnozy potrzeb uczniów, a nie o własną intuicję. Zmiany te nie powinny zmierzać w kierunku uczenia młodzieży, jak żyć wygodnie lub osiągać tylko dobre samopoczucie czy być bezwzględnie asertywnym. Powinny one mieć za zadanie wychowanie do dobra, miłości, cierpliwości i godnego życia wśród ludzi.